

virke som et forbud mod disse aftaler m.v., må befrygtes at stille erhvervslivet overfor vanskeligheder, der går videre end den byrde, kommissionen ved overvejelserne vedrørende præsumptionsreglen med rette veg tilbage for at pålægge. Det vil ikke være rimeligt at forlange af en virksomhed, at den på forhånd ligefrem skal præstere bevis for det rent negative, at en indgået aftale ikke har skadelige virkninger.

Man må derfor understrege betydningen af, at loven udformes således, at det hidtidige princip, hvorefter det er de kontrollerende myndigheder, som må påvise skadeligt indhold, fastholdes.

Ud fra disse synspunkter tillader man sig at fremsætte følgende bemærkninger til de af trustkommissionen stillede konkrete forslag:

Trustkommissionen stiller forslag om indførelse af en lovregel om, at nye aftaler, vedtagelser eller bestemmelser, hvorved leverandører betinger sig overholdt *mindste-bruttopriser* i et eller flere af de følgende omsætningsled, kun må iværksættes efter forudgående godkendelse af priskontrolrådet.

Bruttoprissystemet har i de seneste år været genstand for overvejelser i mange lande med forskellige resultater. I Sverige har overvejelserne ført til indførelse af et forbud mod faste bruttopriser med fri adgang til vejledende bruttopriser, medens overvejelserne i U.S.A. har ført til ophævelse af lovregler imod systemet. Sverige har en lempelig, U.S.A. en vidtgående lov på dette område iøvrigt. Udviklingen tyder på, at grundlaget for en lovgivning vedrørende bruttoprisproblemet endnu ikke er tilstrækkeligt afklaret.

Efter industriens opfattelse savner man i trustkommissionens betænkning et fyldestgørende erfaringsmateriale til belysning af bruttoprissystemets virkning som baggrund for indførelse af lovgivningsforanstaltninger mod dette system.

Allerede de nugældende regler i prisaftaleloven fortolkes i vidt omfang af prisdirektoratet således, af de hjemler anmeldelsespligt for bruttopriser, og priskontrolrådet har derfor allerede nu nøje føling med udbredelsen og udviklingen af systemet. Antallet af anmeldte bestemmelser er ikke så stort, at man af administrative grunde må skride til forandringer, og allerede i opretholdelse af det nuværende system, hvorefter prismyndighederne gør krav på anmeldelse af bruttopriser, så snart en mærkevare har nogen udbredelse på markedet, og eventuelt vil kunne nægte godkendelse deraf, vil

der for virksomheder, som anvender bruttopriser, ligge et incitament til overgang til frie priser.

Hertil kommer, at forholdene efter krigen har medført, at anvendelse af bruttopriser, hvortil der er knyttet en såkaldt reversbestemmelse — indeholdende bestemmelser om bod eller leveringsstandsning, hvis prisen ikke overholdes — er mindre udbredt end tidligere, og at det stigende antal selvbetjeningsbutikker og andre former for rationalisering af detailhandelen utvivlsomt vil medføre en naturlig udvikling af bruttoprissystemet, efterhånden som distributionsformerne ændres.

Fra industriens side kan man ikke give tilslutning til kommissionens bemærkninger om, at bruttoprissystemet medfører en afskaffelse af konkurrencen, eller at systemet giver tendens til, at konkurrencen antager form af en rabatkonkurrence. Konkurrencen finder stadig sted i fabriktionsleddet, da der for de fleste vareområder findes flere virksomheder, som fremstiller de pågældende varer, og producenten vil normalt have stærk interesse i, at rabatterne fastsættes på en sådan måde, at varen ikke mister sin konkurrenceevne.

For at en producent skal kunne opnå en så stor omsætning, at den sikrer en relativt lav fremstillingspris, er det nødvendigt at undgå de svingninger i afsætningen, som undersalg eller for høje priser medfører. Dette kan opnås, såfremt producenten er i stand til gennem bruttopriser at føre sin prispolitik igennem til forbrugerne.

Bruttoprissystemet kan således være en af forudsætningerne for den moderne storproduktion, og en afskaffelse af bruttoprissystemet for at opnå visse usikre besparelser kan let ødelægge produktionens og mellemhandelens muligheder for at arbejde med lave omkostninger, og det ventede prisfald vil dermed udeblive.

Man savner en nærmere undersøgelse af og redegørelse for, hvorvidt og i hvilket omfang de foreslåede regler om forhåndsgodkendelse af bruttopriser skal omfatte de mange forskellige former, hvorunder de forskellige industriprodukter afsættes. Man går dog ud fra, at kommissionen i hvert fald ikke har tænkt sig, at dens bemærkninger om bruttopriser skal omfatte tilfælde, hvor f. eks. en industrivirksomhed afsætter sine varer gennem egne forretninger, afdelinger, lagre, depoter, oplag, kuske m. v.

Fra industriens side kunne man anføre adskillige eksempler på varer, der i dag sælges til priser, som ligger under priserne før sidste verdenskrig. Stigningerne i råvarepriser, arbejds lønninger og omkostninger har således i disse tilfælde ikke medført prisforhøjelser, fordi produktionen bl. a. ved anvendelse af bruttopriser har kunnet tilrettelægges så-